



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII. Contritionem ad iustificationem omninò necessariam esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

cum proposito peccata deinceps vitædi, in corde gerere, non temerè iudicantur.

SEPTIMA obiectio: *Patres Veteres, & ipsum Concilium Tridentinum, sess. 6. cap. 14. cum Pœnitentiam, secundam per Baptismum tabulam appellarunt, ad peccatorum detestationem sine dubio respexerunt: fieri potest igitur, ut aliquis interdum sine proposito non peccandi de cetero, per solam detestationem peccatorum iustificetur.*

RESPONDEO, nec Patres nec Synodus, ad solam peccati detestationem, tabulæ similitudinem retulerunt, sed ad totam atque integram pœnitentiam; immò Concilium non tam pœnitentiam, quàm Pœnitentiæ Sacramentum, secundam tabulam appellauit.

CAP V T VIII.

Contritionem ad iustificationem omninò necessariam esse.



QVINTA controuersia erat de necessitate contritionis. Loquimur autem hoc loco de contritione in genere, ut tam perfectam, quæ præcedit contritio, quàm imperfectam, quæ attritio dicitur, comprehendamus: & quæstionem non solum de necessitate, quam vocant, mediæ, sed etiam præcepti, intelligimus.

Ac Lutherus quidem & Calvinus, contritionem quæ iustificationem præcedat, nullam agnoscunt. Nam Calvinus cùm totam pœnitentiam, fructum fidei iustificantis esse doceat, ut supra ostendimus ex lib. 3. Institut. cap. 3. §. 1. sine dubio nullam pœnitentiæ partem, proinde neque ipsam contritionem, ad iustificationem obtinendam necessariam censet.

Lutherus in assertione articulorum suorum, nonnullis visus est contritionis necessitatem pernegasse, propter verba artic. 11. *Si sacerdotis absolutionem obtinueris, crede fortiter te absolutum, & absolutus eris, quidquid sit de contritione.* Sed tamen in artic. 12. affirmat impossibile esse quis sine cōtritione verè absolutus sit: *Si per impossibile*

quit; confessus non esset contritus, aut sacerdos non serio, sed ioco absolisset, si tamen credat se absolutum, & verissimè est absolutus; & paulò infra, declarat, idè esse id impossibile, quia fides sine contritione esse non potest: *Dixi*, inquit, *per impossibile; quia satis supra dictum est, fidem sine contritione esse non posse, cum gratta non infundatur, nisi cum magna cõfusione animæ.* Quare non negavit Lutherus contritionem absolutè, sed eam negavit ad remissionem peccatorum necessariam, cum eam postponat fidei, quæ (ipsius opinione) sola iustificat, ut in iisdem articulis sæpissimè repetit.

Non desunt tamen ex Lutheri discipulis, qui contritionem ante confessionem necessariam esse doceant. Martinus Kemnitius in 2. part. Examinis, pag. 901. *Est*, inquit, *hoc, extra controuersiam apud nos, neminem posse Deo reconciliari, & remissionem peccatorum consequi, nisi agat Pœnitentiam.* Et paulò infra dicit, contritionem esse medium ad acquirendam iustificationem; & addit hæc verba: *Sic territis, & contritis, Deus gratiam et remissionem peccatorum per ministerium Euangelij offert & proponit.* Idem etiam repetit, pag. 956. & 957. *Necessaria, inquit, est contritio, non autem meritum est, &c.* Et infra: *Ordo diuinus est, quòd vult quidem euangelizare, sed pauperibus; vult sanare, sed contritos, &c.* Idem habet etiam Philippus in Locis vltimò editis, titulo de contritione: & omnes illi ex Lutheranis, qui priorem partem Pœnitentiæ, contritionem; posteriorem, fidem esse volunt. Sed his dimissis, nos iuxta cõmunem Theologorum Catholicorum sententiã, duas propositiones constituemus.

PRIMA propositio: *Contritio saltem imperfecta, omninò necessaria est in adultis, necessitate mediij, ad remissionem peccatorum & iustificationem obtinendam.* Hæc propositio ex Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 4. satis aperte colligitur. Cum enim Concilium dicit, contritionem omni tempore ad iustificationem necessariam fuisse, de necessitate mediij sine dubio loquitur; quæ enim sola præcepti necessitate necessaria sunt, non ita vniuersè omnia tempora complecti solent.

Probat autem hæc propositio ex verbis illis Domini Luc. 13. *Nisi Pœnitentiã habueritis, omnes similiter peribitis.*

hæc enim verba tam sunt perspicua, vt nullam omnino dubitationem relinquunt. PRAETEREA, idem aperte probant verba illa S. Petri, Act. 3. *Pœnitimini, & conuertimini, ut deleatur peccata vestra.* Et illa B. Pauli ad Rom. 2. *Ignoras quia benignitas Dei ad Pœnitentiam te adducit? secundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram, in die ira & reuelationis iusti iudicij Dei.* Et illa Christi ipse in 2. cap. Apoc. *Memor esto vnde excideris, & age Pœnitentiam, & prima opera fac: sin autem; veniam tibi cito, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi Pœnitentiam egeris.* Denique Ezechiel. cap. 18. nihil aliud peccatoribus concionatur, nisi vt pœnitentiam agant, si salui esse velint. HODIEM illi omnes Patres docent, qui pœnitentiam, secundam post naufragium tabulam appellârunt, quorum testimonia in primo libro retulimus: quibus addi potest S. AUGUSTINI testimonium, qui in epist. 48. ad Vincentium, ita loquitur in extrema epistola: *Nec quenquam putes ab errore ad Veritatem, vel à quocunq;, seu magno seu paruo peccato, ad correctionem sine Pœnitentia posse transire.*

SECUNDA propositio: *De contritione præceptum diuini exstat.* Hæc PRIMVM ex superiore probari potest. Si quidem ea omnia, quæ necessaria sunt necessitate medij, censentur necessaria necessitate præcepti, licet non quæcunque necessaria sunt necessitate præcepti, sint etiam necessaria necessitate medij: tenentur enim homines ea necessariò adhibere, sine quibus salui esse non possunt.

DEINDE exstant in diuinis literis manifesta verba, quibus Pœnitentiæ præceptum indicatur, Ioël. 2. *Conuertimini ad me, & scindite corda vestra.* Matth. 3. *Pœnitentiam agite.* Ezech. 18. *Proiicite à vobis prauitates, & facite vobis cor nouum.* Apoc. 2. *Age Pœnitentiam.*

ADHÆC obseruatio mandatorum, sufficiens est medium ad salutem. Dominus enim interroganti cuidam, Lucæ 18. *Quid faciens, vitam æternam possidebo?* respondit: *Mandata nosti.* Et apertius apud Matth. cap. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Quòd si quid aliud præter mandatorum obseruationem requireretur ad vitam æternam obtinendâ, Dominus illum adolescentem non tam docuisset, quàm deceptisse videretur. Oportet igitur, vt vel de contritione mandatum

datum aliquod habeamus, quod nos asserimus; aut certè non sit contritio ad salutem necessaria, quod falsum esse iam supra docuimus. **N E Q V E** verò responderi potest, Christum ea verba ad iustos, non ad peccatores direxisse, quasi iustis observatio mandatorum sufficiat ad salutem, peccatoribus non sufficiat: nam Dominus generatim, & sine vlla exceptione respondit. Et præterea licet iuuenis ille, cui Dominus loquebatur, Luc. 18. bonus ac iustus fuerit, vt ex cap. 10. Marci colligi potest: tamen Legis peritus, qui de eadem re Dominum interrogauit, & eandem responsionem accepit, Luc. 10. peccator videtur fuisse, cum Dominum tentare, non ab eo aliquid discere voluerit.

P R A E T E R E A dubium esse non potest, quin diuino præcepto teneamur ea media non negligere, quæ ad vitam, & salutem corporis necessaria sunt: neque peccatum homicidij ille euaderet, qui cibum capere nollet, quo tempore sine cibo viuere non posset. Quanto igitur maiore ratione, diuino præcepto teneamur ea media assumere, sine quibus animæ vita reparari nequit?

D E N I Q V E impœnitentiam non solum peccatum, sed etiam grauissimum peccatum esse constat, vsq; ad eò, vt nonnulli peccatum in Spiritum sanctum nihil aliud esse voluerint, nisi finalem impœnitentiam: & Scripturæ passim accusant impœnitentes, & pœnas eis grauissimas comminantur. Psalm. 94. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Psalm. 4. *Vsq; quo graui corde?* Prouerb. 1. *Quia vocaui, & renuistis, &c. ego quoq; in interitu vestro ridebo.* Zach. 1. *Ne sitis sicut Patres vestri, ad quos clamabāt Prophetæ priores, dicentes: Hæc dicit Dominus, Conuertimini de viis vestris malis, & de cogitationibus vestris pessimis: & non audierunt, neq; attenderunt ad me.* Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos, &c. noluisti.* Roman. 2. *Secundum duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram.* Quòd si nouum peccatum est, nolle conuerti, nolle pœnitere, nolle per contritionem veniam peccatorum suorum procurare; certè sequitur vt nouum etiam præceptum sit, quo tenemur conuerti ad Deum, & contritionem in nobis excitare. Quocirca rectè **TERTVLLIANVS** in libro de Pœnitentia, ex eo probat bonum esse pœnitere, quia Deus id præci-

præci-

præcipit: *Bonum est, inquit, pœnitere, annon? quid reuoluit Deus præcipit.*

Sed obiectiones aliquæ soluendæ sunt, quas non Hæretici, sed Catholici, explicandæ rei gratia, proponere solent.

CAPVT IX.

Soluuntur obiectiones.

PRIMA obiectio. Baptismus, vt etiam Sacramenta cetera, non ponenti obicem, gratiam confert: sed obicem non ponit, qui vitam nouam proponit, & nullius peccati complacentiam habet, etiam si fortè non detestetur reipsa peccatum.

RESPONDEO, non potest rectè dici, nõ ponere obicem, qui sine dispositione necessaria ad Sacramentum accedit: alioqui non solùm sine detestatione peccati, sed etiam sine fide posset aliquis per Baptismum iustificari. Esse autem pœnitentiam, quæ sine peccati detestatione nulla est, dispositionem ad Baptismum; docet Apostolus Petrus Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum.* qui idem nuper Trident. Concil. declarauit sess. 6. cap. 6. & ante S. Thomas 3. part. quæst. 86. art. 2. ad primum, & alij Theologi communiter tradere consueuerunt. Qui enim propria voluntatis actione à Deo auersus per peccatum fuerat; non potest ad gratiam Dei ceteri dispositus, nisi per contrariam actionem conuertatur ad Deum. Neque tamen necesse erit, vt Pœnitentia, quæ per Baptismum præcedit, contritionem illam perfectam contineat, quæ etiam sine Sacramento reipsa suscepto, peccata omnia delet: nam cum Baptismus Sacramentum sit regenerationis & renouationis, vim habet verè iustificandi & renouandi, proinde non necessariò exigit hominem iam per contritionem illam perfectam iustificatum. Et hoc fortassè sibi voluit auctor COMMENTARIORVM in Paulum, quæ Ambrosio adscribuntur; cum in illa verba cap. II. ad Rom. *Sine Pœnitentia sunt dona Dei*, scriptum reliquit, gratiam Dei in Baptismo neque gemitum, neque plangitum requirere, sed solam ex corde professionem. Non enim auctor ille peccati detestationem ac Pœnitentiam omninò

reiecit